

Текст неофіційного перекладу рішення

Обставини справи

Справа стосувалася засудження журналіста за використання інформації, отриманої в порушення службової / професійної таємниці після публікації фоторобота, зробленого поліцією в рамках розслідування, що триває.

23 грудня 2011 року в Парижі було зґвалтовано двох жінок, одна з них була також потерпілою від спроби умисного вбивства. Розслідування було доручене 3-му поліцейському відділку Парижа, очолюваному Суперінтендантом Д.

28 грудня 2011 року було зґвалтовано та вбито 15-річну дівчинку в Етамп, окрузі Ессон. 30 грудня 2011 року судово-медичною експертною групою було складено фоторобот підозрюваної особи на основі показань третьої потерпілої.

3 січня 2012 року прокуратура Парижа розпочала судове розслідування щодо всіх цих правопорушень, а 4 січня 2012 року слідчий суддя надав вказівки 3-му поліцейському відділку Парижа. Того самого дня Суперінтендант Д., керівник слідчої групи, відправив електронного листа своїм членам команди поінформувавши їх, що йому телефонував заявник, якому не мала надаватися жодна інформація.

11 січня 2012 року про наявність фоторобота стало відомо журналу «*Le Nouveau Détective*». Наступного дня щоденна газета «*Le Parisien*» відвела цій новині цілу сторінку, опублікувавши три статті заявника у своєму короткому розділі новин, одна з яких включала фото. 13 січня 2012 року після публікації статей і з урахуванням того факту, що фоторобот не відповідав особі підозрюваного, якого ідентифікували за фотографіями, слідчий суддя та відділ кримінальних розслідувань вирішили опублікувати звернення для свідків разом із фото особи, яку намагалися відшукати.

19 січня 2012 року Суперінтендант Д. направив своєму керівництву скаргу на порушення таємниці розслідування у зв'язку з публікацією фоторобота в газеті «*Le Parisien*» 12 січня 2012 року. Прокуратура розпочала розслідування за фактом порушення таємниці розслідування.

Рішенням від 21 листопада 2012 року Кримінальний суд Парижа визнав заявника винним у використанні інформації, отриманої в порушення професійної таємниці та зобов'язав останнього сплатити штраф у розмірі 8000 євро разом з 1 євро компенсації шкоди потерпілим особам, які були залучені до провадження як цивільні позивачі. Апеляційний суд Парижа своїм рішенням від 16 січня 2014 підтримав висновок суду першої інстанції про доведеність вини заявника, проте зменшив розмір штрафу до 3000 євро. Касаційний суд відхилив касаційну скаргу заявника.

Посилаючись на статтю 10 Конвенції, заявник стверджував, що його засудження за використання інформації, отриманої в порушення службової таємниці після публікації ним фоторобота поліції в межах розслідування, що триває, становило порушення його прав за Конвенцією.

Оцінка Суду

Відзначивши наявність втручання в право заявника на здійснення свого права на свободу вираження поглядів, ЄСПЛ підкреслив, як ним уже раніше встановлювалося, що засудження журналіста за використання інформації, отриманої в порушення службової таємниці за статтю 321-1 Кримінального кодексу, відповідало вимозі передбачуваності законодавства для цілей статті 10 Конвенції (*Dupuis and Others v. France*, § 31; *Hacquemand v. France*; та *Ressiot and Others v. France*, §§ 107-108). Тому, не вбачивши підстав для відступу від такого висновку в цій справі, ЄСПЛ висловив, що розглядуване втручання було «передбачене законом» в розумінні пункту 2 статті 10 Конвенції.

ЄСПЛ також раніше визнавав, що втручання обґрунтовувалося необхідністю збереження таємниці судового слідства та мало на меті забезпечення належного проведення розслідування й тим самим підтримку авторитету та незалежності правосуддя. Цей висновок є застосовним у випадках, коли йде мова про службову таємницю, яка має на меті попередити розкриття конфіденційної інформації.

У цій справі втручання ґрунтувалося на необхідності забезпечення належної конфіденційності інформації про здійснюване кримінальне розслідування та, в загальнішому плані, на підтримці авторитету та незалежності правосуддя. Тому таке втручання переслідувало легітимну мету.

Що стосується необхідності втручання та застосовних у цьому разі усталених практикою Суду критеріїв ЄСПЛ підкреслив висновки національних судів про те, що заявник – журналіст за професією – не міг не знати, що на фоторобот, який він мав та планував опублікувати, поширювалася таємниця розслідування. У своєму рішенні від 16 січня 2014 року Апеляційний суд зазначив, що підтверджений заявником його телефонний дзвінок до Суперінтенданта Д. засвідчив факт обізнаності заявника про відкрите розслідування і що отриманий ним фоторобот був частиною матеріалів справи.

Щодо статті в «*Le Parisien*» ЄСПЛ відзначив, що публікація розглядуваного фото разом із коротким коментарем до нього було частиною групи статей заявника, що розміщувалися на цілій сторінці та стосувалися серії зґвалтувань та нападів, учинених, імовірно, одним і тим самим правопорушником. Особливу увагу в розташуванні статті було приділено фотороботу. Згідно з оцінкою національних судів ЄСПЛ визнав, що редакційний вибір не залишав сумнівів у сенсаційності застосованого заявником підходу.

Окрім того, ЄСПЛ підкреслив той факт, що до моменту публікації фоторобот, який було первинно складено на основі показань лише однієї потерпілої, вже не відповідав опису ймовірного правопорушника, оскільки слідчі отримали декілька фото підозрюваного. Тому національні суди правильно встановили, що, публікуючи фоторобот, заявник продемонстрував його як такий, що відповідав серійному гвалтівнику без побоювань у його достовірності чи впливу на триваюче судове слідство, в порушення обов'язків та відповідальності, пов'язаних із реалізацією журналістами своєї свободи вираження поглядів.

ЄСПЛ визнав, що предмет цієї статті, а саме кримінальне розслідування серій зґвалтувань та нападів із використанням ножа на жінок в Парижі та його околицях, становили питання суспільного інтересу. Однак, по-перше, сенсаційний спосіб демонстрації зображення був використаний насамперед для задоволення цікавості

суспільства; по-друге, поширена інформація не була точною та могла ввести читачів в оману.

Тому ЄСПЛ не вбачив вагомих підстав для сумніву в проведеній оцінці національними судами та їхньому висновку, що інтерес в інформуванні суспільства не виправдовував використання фоторобота.

Окрім цього, ЄСПЛ повторив, що забезпечення особливого захисту таємниці судового розслідування є законним з урахуванням того, що поставлено на карту в кримінальному провадженні, а так само як здійснення правосуддя, так і прав осіб, які перебувають під слідством, на презумпцію невинуватості. Ця справа більш конкретно стосувалася забезпечення належної конфіденційності інформації про проведення кримінального розслідування задля дотримання авторитету та незалежності правосуддя.

Сам собою ризик чинення впливу на судове провадження виправдує прийняття національними органами таких стримувальних заходів, як заборона розголошення таємної інформації.

У цій справі національними судами було взято до уваги те, що публікація статті заявника завадила нормальному проведенню розслідувань, зауваживши, що публікація фоторобота була протлумачена деякими читачами як заклик до свідків. Це мало наслідком значну кількість телефонних дзвінків до поліції та звернення вже на наступний день після публікації слідчого судді та департаменту з розслідувань до свідків із фотографією чоловіка, якого вони бажали відслідкувати. Національні суди підкреслили, що заявник-журналіст умисно втрутився в проведення розслідування, яке перебувало на найбільш чутливій / делікатній стадії, а саме встановлення особи та затримання підозрюваного.

ЄСПЛ не вбачив підстав для сумніву в оцінці того, що публікація статті мала наслідком негативний вплив на проведення кримінального розслідування.

Що стосується фінансового покарання, застосованого до заявника, ЄСПЛ визнав, що порушення кримінального провадження щодо заявника та застосування штрафу в розмірі 3000 євро замість 8000 євро, первинно призначеним Кримінальним судом, не становило непропорційного втручання в здійснення заявником свого права на свободу вираження поглядів. На думку Суду, підстави стверджувати, що таке покарання матиме стримуючий ефект на реалізацію заявником чи іншим журналістом свого права на вираження поглядів, які бажать проінформувати суспільство про кримінальне провадження, що триває, відсутні.

З урахуванням свободи розсуду, наданого державам, і факту того, що процес урівноваження різних конкуруючих інтересів було належним чином проведено національними судами, які застосували релевантні критерії усталеної практики Суду, ЄСПЛ дійшов висновку про відсутність порушення статті 10 Конвенції.

Висновок

Відсутність порушення статті 10 Конвенції (свобода вираження поглядів).

Рішення в цій справі ухвалене Палатою 17 грудня 2020 року й набуде статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.